

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вс. №	853 - 08 - 35
Дата	25 / 10 2018 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

12 49
X

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за хората с увреждания, № 802-01-41, внесен от Министерски съвет на 18.10.2018 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 24 октомври 2018 г., разгледа и обсъди Законопроект за хората с увреждания.

В заседанието участваха Бисер Петков, министър на труда и социалната политика, Минчо Коралски, изпълнителен директор на Агенцията за хората с увреждания, Елеонора Пачеджиева, директор на Дирекция „Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи“ в Министерството на труда и социалната политика, Любомира Язаджиева – Иванова, директор на Дирекция „Пенсии“ в Националния осигурителен институт, Мая Манолова, омбудсман на Република България, от Администрацията на омбудсмана Хюсеин Исмаил, началник отдел и Иван Делчев, главен експерт в Дирекция „Права на хората с увреждания и дискриминация“, родители на деца с увреждания, представители на национално представителни работодателски и синдикални организации, представители на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, представители на организации на и за хора и деца с увреждания.

Законопроектът беше представен от господин Бисер Петков, министър на труда и социалната политика.

В началото на представянето той заяви, че законопроектът е разработен в изпълнение на Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017–2021 г., в която са заложили мерки, свързани с усъвършенстване на законодателството в областта на политиката за интеграция на хората с увреждания - Мярка 137 „Изготвяне на нов вид социална оценка на хората с увреждания с отчитане на индивидуалните потребности“ и Мярка 140 „Модернизиране на системата на интеграционни добавки за хора с увреждания“, и е съобразен с изискванията на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН, ратифицирана със закон на 26 януари 2012 г.

Проектът на Закон за хората с увреждания предвижда предоставянето на всички мерки за подкрепа да се осъществява от една структура, която осигурява адекватна подкрепа на хората с увреждания и създава възможност на държавата по-ефективно да

организира и координира политиката за тяхното приобщаване. Механизмът за координация предполага комуникация между различните държавни органи в секторните политики, така че да се гарантира достъпът на хората с увреждания до публичния ресурс.

Законопроектът предвижда от 1 януари 2021 г. създаването на Държавната агенция за хората с увреждания, която да осъществява дейности, свързани с изготвяне на индивидуалната оценка на потребностите и координиране на политиката за правата на хората с увреждания. Целта е единната структура да координира изпълнението на цялостната държавна политика за правата на хората с увреждания.

Създава се Съвет за наблюдение, който да гарантира защитата на правата на хората с увреждания и да извършва дейности по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания, както и да провежда консултации с представителните организации на и за хора с увреждания.

Координацията на органите, имащи отношение към реализацията на правата на хората с увреждания на национално, регионално и местно равнище се налага, заради необходимостта от повишаване на ефективността, както на отделните структури при постигане на общите цели, така и за ефективното използване на ограничените ресурси, с които разполага държавата.

Определят се нови форми на подкрепа, идентифицирани чрез индивидуална оценка на потребностите, която изследва свързаните със здравословното състояние на човека с увреждания, функционални затруднения и наличието на бариери при изпълнението на ежедневните и други дейности, както и вида на необходимата подкрепа. Чрез установяване на вида подкрепа, човекът с увреждане се насочва към компетентните институции и организации за реализиране на съответните му права. Новият подход при изготвяне на индивидуалната оценка предвижда същата да се извършва от специализирани отдели към дирекции „Социално подпомагане“, в чиито функции ще бъде заложено основно да осъществяват тази дейност. Специализираните отдели ще бъдат сформирани от квалифицирани експерти, обучени за работа с хора с увреждания..

На законово ниво се предвижда определянето на конкретните видове подкрепа, състояща се от два компонента:

Първият компонент е месечна финансова подкрепа, която компенсират разходите, породени от увреждането и представлява парична сума, в зависимост от степента на увреждане.

Вторият компонент се състои от целеви помощи съобразно вида на увреждането и в зависимост от потребностите на оценяваното лице..

Предвижда се от 1 януари 2020 г. финансирането и предоставянето на помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания да се осъществява от системата на здравеопазването, като същите ще се предоставят в

натурално измерение и в съответствие с нов механизъм и утвърдени стандарти за качество.

С проекта на Закон за хората с увреждания се създават възможности за гарантиране на условия за равен достъп до образование и професионално обучение, осигуряване на заетост в обичайна, специализирана и защитена работна среда, както и предоставяне на адекватна подкрепа за работещите хора с увреждания и техните работодателите.

С квотата за работна сила се въвеждат същите регламенти и за частния сектор, като неспазването на квотните задължения води до изплащане на компенсационни вноски за работодателите. Квотният принцип ще се отнася за работодатели с численост на персонала от 50 и повече работници и служители.

Законопроектът предлага обвързване на публичното изразходване на средства под формата на субсидии за наемане на хора с трайни увреждания с изпълнените ангажименти по отношение на квотния принцип. Заложена е промяна на целите да подобри обществената и корпоративна социална отговорност. В тази връзка работодателите ще могат да получават средства по програми и мерки за насърчаване на заетостта по реда на Закона за насърчаване на заетостта, само когато удостоверят изпълнение на квотните задължения.

С предлагания законопроект Агенцията за хора с увреждания продължава да финансира целеви програми и проекти на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания с цел подобряване на тяхната производителност и конкурентоспособност.

Регламентира се нова форма на заетост — защитената заетост за хора с трайни и множество увреждания, осъществявана в центрове за защитена заетост, които могат да се създават към специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания и трудово-лечебни бази, като механизъм в подкрепа на трудовата интеграция на хора с трайни и множество увреждания с цел осигуряване на условия за извършване на продуктивна дейност, платена работа и предоставяне на персонални подкрепящи услуги.

Предвижда се разработване и изпълнение на Национална програма в подкрепа на работодателите, съответно органите по назначаване, за финансиране на дейности по приспособяване и/или оборудване на работни места и осигуряване при необходимост на достъп до тях, с цел стимулиране и подпомагане на работодателите за наемане на хора с трайни увреждания.

Със законопроекта е предвидено изменение в Кодекса за социално осигуряване, във връзка със зачитане за осигурителен стаж при пенсиониране на времето, през което са полагани грижи за лице с трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане над 90 на сто, както и за дете с определена чужда помощ, което се нуждае постоянно от чужда помощ.

Ще бъде създадена информационна система за хората с увреждания, която ще служи за наблюдение и анализ на социално-икономическия статус на хората с трайни увреждания, за планиране на дейности, свързани със задоволяване на индивидуалните им потребности и за разработване на секторни политики. Информационната система ще поддържа профил на всеки човек с трайно увреждане с възможност за индивидуален достъп до персоналните данни за лицето чрез идентификация по реда на Закона за електронната идентификация.

На законово ниво се въвеждат общите и специфични критерии за национална представителност на организациите на и за хората с увреждания и се дефинират по-облекчени условия за признаването им за национално представителни. Регламентират се финансовата подкрепа за национално представителните организации на и за хората с увреждания, осигурена под формата на субсидия от държавния бюджет, както и контролът по отношение на изпълнението на субсидираните от държавата дейности.

На края на представянето министър Бисер Петков заяви, че що се отнася до финансовия ресурс при приблизително запазване на броя на нуждаещите хора с увреждания с най-малко 50% трайно намалена работоспособност (около 490 000 души средногодишно) ще изисква бюджетен ресурс за 2019 г. в размер около 332 милиона лв. годишно. Това означава, че в сравнение с 2018 година ще бъдат необходими допълнително около 133 милиона лв.

Към законопроекта е приложен Доклад за цялостна предварителна оценка на въздействието му. В него е записано, че с приемането на законопроекта ще се осигури възможност за изрична регламентация и правно дефиниране на нов, съвременен модел на защита на правата и интересите на хората с увреждания, който напълно ще отговаря на очакванията на обществото и на европейските принципи.

По отношение на заинтересованите страни:

- ще се отговори на необходимостта от ясна правна уредба на новия модел.
- ще насочи вниманието на отговорните за разработването, реализирането и финансирането на индивидуалните пакети от подкрепящи мерки към много по-ефективно използване на бюджетните средства;
- ще осигури координирано и целенасочено развиване на политиката за защита на хората с увреждания;
- регламентиране на правилата за насърчаване и стимулиране доставчиците на подкрепящи мерки;
- не се предвиждат негативи за заинтересованите страни;
- разходите няма да надхвърлят очаквания положителен ефект.

Една от най-значимите характеристики на проекта на Законопроекта за хората с увреждания е, че всички държавни политики, произтичащи от този специализиран закон, насочват подкрепа пряко към хората с увреждания, включително и когато това се осъществява чрез предприятията, в които работят.

Към законопроекта е приложена Справка от Министерството на правосъдието, от която е видно, че съгласно чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, относно съответствието на законопроекта с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека, предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека.

Към законопроекта е приложена Справка за отразените становища, получени след общественото му обсъждане. От нея е видно, че има и подкрепени, и неподкрепени предложения, направени от граждани, институции и неправителствени организации.

На 11 октомври 2018 г. е проведено заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, на което е взето решение, с което Националният съвет подкрепя Законопроекта за хората с увреждания.

Разглеждания законопроект е бил обсъден на 12 октомври 2018 г. от Постоянната комисия по доходи и жизнено равнище към Националния съвет за тристранно сътрудничество. След направеното обсъждане са изразени следните становища: КНСБ подкрепят проекта, ССИ се въздържа от подкрепа, а представителите на АИКБ, БТПП, БСК и КТ „Подкрепа“ не подкрепят проектозакона.

На 16 октомври 2018 г. е проведено заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество. НСТС не е постигнал единодушна подкрепа по проекта на Закон за хората с увреждания. Работодателските и синдикалните организации са застъпили следните позиции:

АИКБ се въздържа от подкрепа, като счита че предложеният проект на Закон за хората с увреждания не предполага системна промяна, а ще доведе само и единствено до повече публични разходи срещу същите незадоволителни резултати;

БСК не подкрепя проекта на закон и настоява за прилагане на Международната класификация на функционалността, уврежданията и човешкото здраве при изготвяне на индивидуалната оценка на потребностите;

БТПП отчита, че законопроектът предлага по-разностранна защита и подкрепа за хората с увреждания, но възразява срещу прехвърлянето на работодателите на функции, свързани със социалното подпомагане.

КРИБ се въздържа от подкрепа и счита че така разписаният проект на закон не създава необходимите гаранции за уреждане на правата на хората с увреждания.

ССИ счита че предвидените привилегии по отношение на закрилата при уволнение, пречат на реалната интеграция на хората с увреждания и възразява срещу отпадането на § 23 от проекта на закон, отнасящ се до премахване на защитата при уволнение на хора с уреждания.

КТ „Подкрепа“ изразява удовлетворение от отпадането на § 23 от проекта на закон, но подчертава, че всички текстове, които засягат трудови отношения, следва да бъдат преместени в Кодекса на труда. Настоява за прецизиране на текстовете в чл. 11, ал.3, уреждащи състава на новосъздадения Съвет за наблюдение, като изрично се посочи, че представители на хората с увреждания могат да бъдат излъчени само от национално представителните организации на и за хората с увреждания.

КНСБ категорично подкрепя проекта на Закон за хората с увреждания и подчертава, че благодарение на комплексния подход при изработването му за първи път се посочват отговорностите на поредица от ведомства, министерства, общини и др., относно правата на хората с увреждания, и линията на бедност е поставена в основата на политиките на социално подпомагане и социална подкрепа

В Комисията са депозираны становищата на БТПП, БСК, АИКБ, ССИ, КТ „Подкрепа“ и Кооперация „Национална потребителна кооперация на слепите в България“, както на неправителствени организации и граждани. В становищата се съдържат принципни съгласия и несъгласия и конкретни предложения за промяна на законопроекта.

В дискусиата взеха участие омбудсманът на България, госпожа Мая Манолова, изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания, господин Минчо Коралски, представители на работодателските и синдикалните организации, майките на деца с увреждания, представители на организации за хора с увреждания, граждани, които са с увреждания и др. Всички застъпиха тезите си от писмените си становища.

Госпожа Мая Манолова изрази подкрепа за законопроекта по принцип. Тя заяви, че той има и пропуски, които се надява ще бъдат отстранени при второто четене на законопроекта. Тя подкрепя основните политики и мерки, които са залегнали в проекта като задължителния характер на индивидуалната оценка, месечната финансова подкрепа за хората с увреждания, средствата за помощни средства и медицински изделия, които ще достигат до хората, които имат нужда от тях. По повод на квотите за назначения на хора с увреждания от работодателите, госпожа Манолова заяви, че твърдо стои зад текстовете, с които се уреждат тези задължения и се надява, че работодателите ще преосмислят възраженията си.

В проведената дискусия взеха участие народни представители Георги Гъоков, Светлана Ангелова, д-р Калин Поповски, Милко Недялков и д-р Хасан Адемов. Всички оценяват усилията, които са направени от екипа на министър Петков, за да бъде факт законопроекта. Ценят подкрепата, която е получена от майките на децата с увреждания и Националния съвет за интеграция на хората с увреждания. С този законопроект са преодолени спорните моменти, преодолени са различията, намерени са допирните точки. Народните представители са убедени, че законопроектът е отговор на част от потребностите на хората с увреждания и е първа крачка към решаването на много от техните проблеми.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати:
21 гласа „за“, без гласове „против“ и без гласове „въздържал се“ ,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване
Законопроект за хората с увреждания, № 802-01-41, внесен от Министерски съвет на
18.10.2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ /